

توصیه‌هایی برای مدیریت سوگ بازماندگان در همه‌گیری کرونا

دادن خبر فوت و چگونگی مراسم تدفین

در همه‌گیری کووید-۱۹ همچون سایر همه‌گیری‌های ویروسی، به منظور محافظت از بازماندگان و کارکنان، احتیاط‌هایی برای دادن خبر فوت و نیز مراسم خاکسپاری در نظر گرفته شده است.

اطلاع رسانی در مورد فوت باید به صورت جداگانه (به صورت موردی) در منزل، بیمارستان یا سایر موقعیت‌های قابل مدیریت انجام شود. از دادن خبر فوت به صورت گروهی اجتناب شود. مدیریت لحظات ابتدایی سوگ، به خاطر واکنش‌های شدید بسیار مهم است.

پیشنهاداتی در مورد شیوه دادن خبر فوت

لازم است یک گروه اطلاع رسانی فوت در بیمارستان تشکیل شود، تا نحوه خبررسانی و مدیریت لحظات اول سوگ را با تجربه کافی انجام دهند. این امر نه تنها به خانواده‌ی فرد متوفی کمک می‌کند، بلکه به کارکنان و کادر درمان هم در کاهش تنش و نگرانی از دادن خبر فوت کمک زیادی می‌کند.

کارهایی که بهتر است گروه مدیریت خبر فوت انجام شود:

- لازم است در مورد علت فوت (نوع و روند پیشرفت بیماری و ...) اطلاعات درستی گردآوری کنید.
- لازم است هنگام بستری کردن از بیمار سؤال کنید که برای کارهای مهم با کدام یک از افراد خانواده تماس بگیرید تا در صورت شدت بیماری یا فوت، فرد مناسب برای اطلاع رسانی را شناسایی کرده باشید.
- از قبل بدانید که قرار است خبر فوت را به چه کسانی بدهید و مطمئن شوید که خبر فوت را به مناسب‌ترین فرد می‌دهید.

- خبر فوت باید به شیوه مستقیم و مناسب داده شود.
- هنگام دادن خبر فوت تواضع و احترام را رعایت کنید.
- در صورت امکان بهتر است دو نفر از بستگان یا دوستان متوفی در جلسه دادن خبر فوت حضور داشته باشند. اگر افراد خانواده تمایل دارند که اشخاص دیگری هم حضور داشته باشند، فرصت و اجازه دهید که حضور پیدا کنند، گرچه بهتر است این افراد بیشتر از سه نفر نباشند.
- در اتاقی که به این منظور فراهم شده است، بنشینید و آن‌ها را هم دعوت به نشستن کنید.
- دقت کنید محیط امن باشد و در صورت حضور کودکان مراقب آنان نیز باشید.
- خبر فوت را ساده و کوتاه بدهید. اطرافیان از مقدمات متوجه می‌شوند باید منتظر چیز بدی باشند. اضطراب آن‌ها را طولانی نکنید.
- برای پاسخگویی به سؤالات آماده باشید.
- به نیازهای فوری آن‌ها گوش دهید و خواسته‌های آن‌ها را برآورده کنید بطور مثال ممکن است بخواهند اطلاعاتی در مورد دیدار با متوفی یا چگونگی تحویل پیکر وی داشته باشند.

توصیه‌هایی برای مواردی که خانواده تمایل دارند پیکر متوفی را ببینند

پس از بروز فاجعه یا همه‌گیری یک بیماری، به دلیل عدم وجود اطلاعات دقیق در مورد خطرات اجساد از دست رفتگان و نیز وجود تعداد زیادی موارد فوت، در جمعیت عمومی ترس ایجاد می‌شود. تنش و احساس گسترده اندوه و هرج و مرج حاکم بر فضای عاطفی، کنترل شرایط را دچار مشکل می‌کند. این باور که همه اجساد خطرناک هستند و باید هرچه زودتر نابود شوند یا به سرعت دفن شوند باور غلطی است.

در صورتی که وابستگان فرد متوفی تقاضای مشاهده پیکر وی را داشته باشند، مشاهده با همراهی یکی از کارکنان بیمارستان و ضمن رعایت همه موارد لازم جهت حفاظت فردی و اطمینان از نداشتن هرگونه تماس با پیکر متوفی، امکان پذیر است.

کسی که جسد را می بیند توسط خانواده فرد متوفی انتخاب می شود. در صورت تمایل اجازه دهید عکسی از متوفی بگیرد تا در صورت نیاز سایر بازماندگان، عکس را به آنها نشان دهد. این کار به پذیرش مرگ از سوی خانواده متوفی کمک می کند.

دیدن جسد باید با همراهی یک فرد باتجربه به منظور حمایت عاطفی مورد نیاز انجام شود و شرایط مناسبی برای بعد از دیدار با جسد برای افراد فراهم شود.

فضای خصوصی و محترمانه ای را جهت خداحافظی با فرد از دست رفته برای خانواده فراهم کنید.

در تمام این شرایط احتیاطهای فردی جهت پیشگیری از انتقال ویروس به افراد باید در نظر گرفته شود.

خاکسپاری

برای تشخیص این که در پی یک بیماری مسری، اجساد چه اثراتی بر سلامت جامعه می گذارند به اطلاعات قابل اعتمادی نیازمندیم. صرف نظر از توان مسئولین در مدیریت بحران و نیز هرگونه علل اپیدمیولوژیک که ممکن است موجب تسریع دفن اجساد شود، احترام به آداب و رسوم مردم هر جامعه در اولویت قرار دارد. **دفن در گورهای دسته جمعی کاملاً نادرست است.** علاوه بر سایر ملاحظات فرهنگی اجتماعی، چگونگی مدیریت و دفع اجساد برای اقوام و بازماندگان، پیامدهای روانشناختی زیادی دارد. اجازه برگزاری مراسم تدفین و خاکسپاری شایسته و محترمانه با رعایت احتیاطهای لازم و حفظ کلیه موازین و دستورات عملی، به خانواده متوفی و سایر بازماندگان برای وداع در خور با فرد از دست رفته کمک شایانی می کند.

توصیه می‌شود فردی به نمایندگی از خانواده برای ارتباط با بیمارستان، محل فوت و آرامگاه محل خاکسپاری، انتخاب و به عنوان رابط، انتظارات خانواده برای برگزاری مراسم خاکسپاری محترمانه را به مسئولین منتقل کند و آموزش‌ها و نیز توصیه‌های آنها درباره احتیاطات لازم را به خانواده انتقال دهد.

مسئولین بیمارستان محل درگذشت متوفی، احتیاط‌های لازم برای خاکسپاری ایمن وی را به فرد تعیین شده به عنوان نماینده خانواده توضیح دهند.

مسئولین بیمارستان محل درگذشت متوفی درباره نحوه ضدعفونی کردن البسه و وسایل به جا مانده از فرد درگذشته و یا دفع بهداشتی آنها به خانواده وی آموزش دهند.

پس از تأیید فوت بیمار، در اولین زمان ممکن پیکر او در کیسه مخصوص قرار داده شده و نیز در کمترین زمان ممکن با استفاده از آمبولانس ویژه حمل افراد درگذشته ی مبتلا یا مشکوک به کووید-۱۹ به آرامگاه منتقل می‌شود. رانندگان و سایر افراد درگیر در این آمبولانس‌ها باید مجهز به وسایل ایمنی شامل ماسک جراحی، دستکش پلاستیکی یا دستکش کار، پیش بند پلاستیکی یا روپوش ضد آب (گان) و نیز عینک محافظ باشند. ضروری است خودروها پس از حمل اجساد ضدعفونی شوند.

بر اساس نظر مراجع دینی صرف ابتلای به کووید-۱۹، موجب سقوط احکام واجب مربوط به میت نمی‌شود، بنابراین با مراعات کامل نکات بهداشتی و استفاده از تجهیزات ایمنی، هر چند با صرف هزینه، باید حداقل واجب براساس موازین شرعی انجام گیرد.

دفن متوفی در قطعات معمول سایر افراد فوت شده و به صورت کاملاً محترمانه انجام می‌گردد. رعایت اصول شرعی، علمی و بهداشتی در مدیریت اجساد کرونایی با رویکرد حفظ سلامت دست اندرکاران در اولویت است.

کارکنان آرامگاه به بازماندگان درباره پرهیز از ازدحام در مراسم خاکسپاری و رعایت احتیاطهای ضروری آموزش می‌دهند. بهتر است فقط بازماندگان درجه یک و با رعایت نکات ایمنی لازم در این مراسم شرکت کنند. افراد دارای علایم سرماخوردگی همچون تب، سرفه و تنگی نفس از شرکت در مراسم خاکسپاری اجتناب کنند.